בסוד שיח

שאול שיף

שום ציוץ, שום קול

כמה בתי חולים בארץ מקיימים קשר הדוק ושוטף עם אוכלוסיה ערבית, מקומית ולא מקומית. ישנן מחלקות שעל פי טבען נוצר בהן קשר בין האחיות והרופאים לבין החולים או הורי החולים. אני לא מזכיר את שמות בתי החולים ולא את המחלקות לבקשת הרופאים והאחיות והסיבות מובנות. אבל ישנה גם לוגיקה המגמות שבמחלקה אונקולוגית, למשל, טבעי הדבר שיש קשר מתמשך עם החולים ובני משפחותיהם. במיוחד כאשר מדובר בילדים. בקרב הרופאים והאחיות ציבור גדול של בעלי השקפות מתונות מאוד, מה שאנו מכנים שמאלנים. אין להם שום בעייה רגשית לעבוד בבתי חולים פלשתינאים מעבר לקו הירוק. כתבתי "אין להם", אולם איני משוכנע שדייקתי. זה היה נכון עד לפרעות של הערבים הישראלים ועד ללינץ' המתועב והחייתי ברמאללה.

רופא או אחות לומדים לחיות עם מציאות שבה החולה ובני משפחתו באים רק בטענות ואין הם מצפים לגמול ממטופליהם. בעיקר כאשר מדובר ברפואה הציבורית כמובן. אבל, בימים הקשים של ההשתוללויות ואובדן צלם אנוש ברמאללה, הם ציפו לאיזשהו טלפון, לאיזו אמירה מסתייגת מהאנשים שהם קשורים אליהם יום יום. בעיקר ערבים ישראלים. שמישהו מהם ירים טלפון ויאמר: "אני מצטער על המעשה ברמאללה", ש"ההשתוללות בישובים ערביים היא של קיצוניים בלבד". חיכו, חיכו ושום טלפון לא הגיע. גם לא ציוץ. זה לא ישפיע על עבודתם היומיומית עם הציבור הזה, כי האנשים שאני מדבר עליהם ומכיר אותם אישית, הם ממש מלאכים, אבל הרבה עצב ירד עליהם, על השמאלנים שביניהם.

להוציא את השמאלנים שהשקפת עולמם זה מקבוע אר־ית, חלה התפכחות משמעותית אצל ציבור גדול שנתן אמון בסיכויי השלום עם הפלשתינאים. לא הייתי מציע לראש הממשלה, אהוד ברק להמר עתה על משאל עם, אם כי למדנו כבר שלעם היהודי, בדרך כלל, יש זכרון קצר.

בצד ההתפכחות אצל חלק מהעם, קיימת הביקורת הקשה על מערך ההסברה הישראלי. בחו"ל וכאן הרושם הוא שמדובר או בחולי ארגונים ואישים, או ביועצים או פקידים שמזוהים עם העמדה הפלשתינאית ומשום כך הם מתקשים לעשות את מלאכתם. ויאמר מיד כי אין הכוונה לנחמן שי, שזה עתה מילא בהתנדבות את תפקיד המסביר הלאומי.

קיימות תמונות למכביר שהיו יכולות לזעזע את דעת הקהל בעולם, אך משום מה ישראל אינה מצליחה לשווק אותן בתקשורת העולמית. בסביבתו הקרובה של אהוד ברק גילו מיומנות גבוהה להקמת עמותה; מה הקושי להקים עמותה שתפרסם מודעות בתשלום עם התמונות המזעזעות והטקסטים המתאימים בעיתונות המערבית? אפשר לקצץ כסנקציה מהתקציבים המיועדים לרשויות המקומיות הערביות שתושביהן היו מעורבים בוונדליזם, או מכספים המגיעים לרשות הפלשתינאית. ישנם מוחות יצירתיים שניתן בהחלט להיעזר בהם, כדי להדוף את ההסברה הפלשתינאית שהיא בחלקה שקרית, אבל מצליחה ל"קרקס" את הפקידות הישראלית והמסבירנים שלנו.

חבל שמחנה הימין מצדו אינו מצליח לארגן מערך הסברה במקביל לזה של הממשלה. אין ספק שקיים ציבור גדול שהיה מוכן לתרום כספים לגוף אמין שיעשה את המלאכה במקום שהממשלה נכשלה בו. מעניין איך שכל הפוליטיקאים מצליחים לגייס תרומות לפריימריס שלהם בסכומים ניכרים, וכשמדובר בעם ישראל, בקיומו ממש, כל החבורה הזאת משתקת.

הרציונל הערבי

משה ח. עובד שנים עם המגזר הערבי. לא אזכיר את הענף כדי לא לפגוע בו ובפרנסתו. למרות ההתפרעויות הוא נאלץ לנסוע לכמה ישובים ערביים ישראלים. הוא שאל את החברים שלו, אלו הקרויים חברים, "תסבירו לי למה השחתתם רכוש שלכם, המשחית אתכם, הרי רק אתם תסבלו מזה" באוזן שומעים נוספים, סיפר לו אחד ממכריו, כי היה עד לכך שערבי מקומי שאל מתפרעים, למה אתם הורסים לי את המבנה, למה אתם שורפים לי ארתו, הרי אני גר כאן, אני אחד מכם! והתגובה לא איחרה לבוא: הוא חטף מוט בראש. לשאלה למה שרפו את סניף הבנק המקומי, הרי זה ייאלץ אתכם להרחיק עד פרדס חנה, השיבה: "ככה אנחנו". אגב, בכל השיחות הללו, איש מהם לא השמיע טיעון על קיפוח או הזנחה. זה הולך טוב בתקשורת. ביניהם לבין עצמם הם מדברים בגלוי וללא הצגות על הזדהות מוחלטת עם הפלשתינאים. והרי אנו מכירים חברי כנסת ישראלים מהסיעות הערביות; שבסלון דירתם תולה לתפארה תמונתו של השייח' יאסין.

לצלם ולפרסם

לא אחת אנו שומעים כי גם ישראלים חובשי כיפות, מגיעים לקזינו ביריחו. לא היה מזיק אם איזה משרד חקירות ישראלי או ערבי יצלם כמה מהם ואת היתר יעשו כבר "הצופה" והמקומונים הדתיים. מדובר הרי בכסף, שבכספו של יהודים לכיסי מרצחים ברמה-כזו או אחרת. יש להניח כי כפרוייקט כמו קזינו, שותף רב המרצחים, יאסר ערפאת, בכבודו ובעצמו, והיה זה דבר ראוי אם הציבור היה יודע מי הם השותפים הישראלים של הקזינו, שממנו לא מעט שותפים לרצח של חיילי צה"ל והאזרחים ישראלים.

ובעניין השמיטה

כותב שורות אלו אינו חשוד בחיפוש אחר קולות בנושא השמיטה והוא שמח על כל יהודי ששומר שמיטה כהלכתה. אלא שבימים אלה עולה שאלה קשה, שעד כה לא שמעתי לגביה תשובה הלכתית ממקורות רבניים מוסמכים.

ייתכן מאוד שהירקות המגיעים מעזה באים משטחים חקלאיים של פלשתינאים שלווים, שאין להם יד ורגל בכל ההתפרעויות של הפלשתינאים ברצועה. אלא שגם החקלאים השלווים הללו, מתבקשים להרים תרומה כלשהי לכיס "המלחמתי" של גורמים ברשות הפלשתינאית. מעבר קרני מהצד הפלשתינאי, לא היה נפתח בימים אלה להעברת ירקות לשומרי שמיטה מהציבור החרדי האחרים, בלי שהאיש או האנשים, שלהם "מפתחות" לשער הזה שותפים לריווחי החקלאים הפלשתינאים. הווה אומר, כי הרווחים שלהם נובעים מממסקת הציבור החרדי המקפיד על ירקות מנוכרים. אני לא רוצה להעמיד את השמיטה (דרבנן) מול רוצחים (דאורייתא) אבל מהי באמת עמדת ההלכה מול המציאות הזאת שהמצב אינו עושה מסכות?

בסוד שיח אדמו"רים

"יושבת וממתנת עד כלות שבת"

הספר "יזל מים מדליו" מביא "ליקוטי הנהגות, עובדות, הנהגות קדושה, האמרות והיו המופלאים" של הרב הקדוש, רבי יואל צבי לייבוביץ הי"ד זצ"ל מהעיר סאמבאר, שמסר נפשו על קדושת ה' יתברך בקדושה ובטהרה. כל הנ"ל הם הקדמה למאמרים ותורות של בנו הגה"צ המקובל, רבי יהודה זאב לייבוביץ שליט"א, "ס' כתם מביא ניצוצי אורות וחידושים נפלאים בשם אביו".

רציתי לפרוס קצת את היריעה, אך אין לי את הרשות לכך וקצרה מקבלים למה לי?

במאמר א' המתפרסם בספר, מתרץ המקובל, רבי יהודה זאב לייבוביץ שליט"א, קושיא ששאל האדמו"ר מסאטמר זצ"ל על מחבר ה"הושענות". מהו זה שכתב בסוד "הושענות" לשבת: "הושע נא יושבת וממתנת עד כלות שבת" שמשמע מזה, לכאורה, כי האדם יושב וממתין מתי תבוא כבר השבת.

וכאן בא התירוץ וסיפור בצדו.

"כתבתי לכ"ק אדמו"ר מגור זצללה"ה ולאדמו"ר הגאון הצדיק רבי יצחק פרידמן, האדמו"ר מבוהוש זצללה"ה, כי אחותי היה פריבא ע"ה סיפרה לי, כי בשנת תש"ד, בסוף מלחמת העולם השניה, כשהיה עוד תוהו ובוהו בהונגריה, פעם אחת בשבת קודש בקיץ, הוד אבי הרב הקדוש, רבי יואל צבי זצ"ל מתפללת שבת קודש בשמחה עצום כתפילתו, ובכפר שדרנו בו לא היה עירוב, אך במקום שלנו היה עירוב. אבי ישב לעשות קידושא רבא, ושתה בבעימה ודקדושה כאומרת "אסור לסעודתא", שייסדו רבינו הקדוש האריז"ל. והנה לפתע הגיע לביתנו פטרול צבאי, שכלל קצין עם חמישה חיילים, ופנו תיכף בבואם אל המקום שאבינו ישב שם ורצה לעשות קידוש. ובאו החיילים ואמרו שרצונם הוא שאבינו יחלל שבת, ודרשו ממנו שיילך איתם לחנות המכולת שהייתה בבעלותינו, כדי לתת להם דברים עבור הצבא. אבינו לא רצה בשום אופן שבעולם לחלל שבת, והשיב להם בנימוס רב, שאכן הוא מוכן לתת להם הכל, אבל כעת שבת קודש אצל בני ישראל, ובעוד כמה שעות כאשר יהיה מוצאי שבת קודש אז יפתח להם את החנות ויתן להם כל מה שיבקשו. הקצין שהיה מפורסם בעירנו ברוב רשעתו, הקשיח את פניו ואמר לאבי, כי הוא דורש ממנו שתיכף ומיד יקום וילך איתם ויתן להם את הדברים הנצרכים להם. אבי הרב הקדוש, רבי יואל צבי זצ"ל, סירב. וזאת צריכים לדעת, כי אבינו הרב הקדוש זצ"ל מלבד שהיה בעל השגה ובעל מדריגות גבוהות, היה יודע את כל הלכות שבת על בוריה, וכן היה בעל שכל ובר דעת, כך שאם הוא החליט לא לפתוח את החנות בשבת קודש, ידע בבטחה מה עליו לעשות. הקצין לא ויתר על דרישתו ופנה אליו בלשון לע"ז ואמר לו: אתן לך עשר דקות כדי שתספק לי את הדברים הנצרכים לחיילים, ובאם עדיין תקשה ערפך ותעמוד בסירובך ולא תשמע לפקודתי, אזי בעוד עשר דקות אירה בך למוות ליד הקיר. כתוך כך ציוה על החיילים לטען את הרובה עם כדורים. החיילים עשו כפקודתו ומילאו את הרובים בכדורים והתחילו לספור על השעה: עברה דקה, עברו שתי דקות, עברו שלוש דקות וכן הלאה. לפתע פתאום קם אבינו ממקומו, ואמא שלנו וכן אנחנו הילדים חשבנו שנגמלה בלבו ההחלטה ללכת איתם לחנות. גם החיילים הרשעים שמחו והיכן חייך שמבין, זה שבו שהתגרש ורצה לעשות כרצונם, שאפשר לו לחלל את השבת. אך מה מאוד התפלאו והתמהו כראותם שאבי קם וצעד לעבר הקיר לכיוון אותו מקום שהקצין אמר לו קודם, שבאם לא ישמע לו יהרוג אותו ויירה בו ליד הקיר. אבי ואמא ע"ה התחלנו לבכות ולבקש שיילך איתם, כי הרי החיילים מוכנים להרוג והיתה בבית צעקה ובכייה מתוך האימה מפני שעומד לקרות ברגעים הקרובים ח"ו. אבינו הקדוש זצ"ל גמר בלבו למסור את נפשו בפועל על קדושת השבת ולא היה ירא משום מיתה שבעולם ותהיה המיתה הגרועה ביותר עם היסורים הקשים והמרים ביותר, ולא הועילו לנו כל התחנונים והבקשות שישנה את רעתו. והוא עמד בתוקף איתן מוכן ומזומן להקריב את חייו למען קדושת השבת. והנה היה זה פלא כאשר נגמרו אותם העשר דקות שקבע הקצין הרשע לאבינו, הקב"ה הפר עצתם וביטל מחשבתם הרעה, ולפתע ציווה הקצין לחייליו לשים את הרובה על הכתף והם נטלו את הרובים על כתפם והלכו ונעלמו להם כלעומת שבאו.

מזה אנחנו לומדים, כי באם האדם עם נפשו בכף באמת ובתמים הוא יוצא מראשונים, באמונה שלימה בלי שום התחכמות, ומוכן למסור נפשו למען קדושת השבת שבוערת בעצמותיו, הנה כבר שהאדם שומר את השבת כבר זה השבת שומרת עליו והוא ניצול מן המזיקין ומן המחריבות.

והרי שיש יהודים שנשמתם יוצאת בכלות הנפש ממש כדי לשמור את השבת בכל פרטיה ודקדוקיה והם מוסרים את נפשם בפועל על שמירת שבת קודש. וזה שאמר "יושבת וממתנת עד כלות שבת" שישנם יהודים כאלה שנפשם יוצאת עד כלות הנפש במסירת נפש עבור השבת קודש, ודו"ק.

רבי יואל צבי הי"ד נעקד על קידוש השם באושוויץ יחד עם אשתו הרבנית מרת גולדה, בנם רבי אברהם ואשתו ושני בנותיהם פעינה והיסנעק. בחייהם ובמותם לא נפרדו. הי"ד.